

Slovenski dom

Štev. 17

V Ljubljani, v petek, 22. januarja 1943-XXI

Leto VIII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tuje-
izvora Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Uredništvo in oprava: Kopitarjeva & Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva & Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Vojno poročilo št. 971

Letalstvo potopilo 6 parnikov

Utrditev doseženih postojank
v Tuniziji - Velik plen - Posrečen
napad na luko Oran in Alžir

Italijansko uradno vojno poročilo št. 971

V Tripolitanijski osrednji četni nadaljujejo do-
ločene premike. Naši letalski oddelki so znova bom-
bardirali ter s strojnimi obstreljevali nasproti-
kova vozila.

Kaže, da so nemški lovci zbili tri letala vrste
»Spitfire«, druga dva stroja sta tresčila na tla pod
strelji protiletalskih baterij.

Na tunizijskem predelu so bile utrjene
dosežene postojanke. V bojih zadnjih treh dni smo
skupaj dobili 1500 ujetnikov, veliko vojaške blaga
— med njim 20 topov — ter nekaj deset stroj-
nic. Uničenih je bilo 30 avtomobilskih vozil.

Med nekimi nasprotnikovim napadom na pri-
stanišče v mestu Suse (Tunizija), je padlo v mor-
je štirimotorno letalo, ki ga je zadelo obrambno
topništvo.

Italijanska letala za dolge polete so nastopala
nad luko v Oranu. Eno ladjo so pustila v pla-
menih, drugo pa hudo poškodovala.

Bombniški oddelki so napadli pristanišče v
Alžiru ter zadeli dva parnika, od katerih se je
eden potopil.

Oddelki nemškega letalstva so včeraj pred
Alžirjo napadli nasprotnikov konvoj, na mestu
potopili eno ladjo za 8000 ton ter zadeli drugih
osem ladij s skupaj 49.000 tonami.

Zatem so se naša torpedna letala pod povelj-
stvom stotnika pilota Ricciarini Julija spravila na
isti konvoj ter s torpedom potopila en 10.000 ton-
ski parnik, hudo pa poškodovala drugi parnik ena-
ke mere.

Pomen novih gospodarskih sporazumov med Italijo in Japonsko

Brzojavki italijanskega in japonskega zunanjega ministra — Izjave japonskih državnikov o novi pogodbi

Rim, 22. januarja. s. Ob podpisu italijansko-
japonskega gospodarskega sporazuma je japonski
zunanj minister takole brzojavil grofu Ciano:
»Ekselencija Galeazzo Ciano, zunanji minister
— Rim.

Zelo dobro znamenje za naša naroda je vče-
rašnji podpis gospodarskega sporazuma med Ja-
ponsko in Italijo. S to pogodbo se bodo gospodar-
ski odnosi med obema državama še bolj ojačili
in vse gospodarske sile velikih prostorov v veliki
vzhodni Aziji in v Evropi se bodo strnile za na-
daljevanje skupne vojne. To nam dovoljuje, da
prav nič ne dvomimo o tem, da bo končna zmaga
na strani naših držav. Ob podpisu pričujočega
sporazuma vam želim Ekselencija, sporočiti naj-
globlja svoja čustva ter svoje čestitke, ponavlja-
joč svoj sklep, da bomo v znamenju vedno tes-
nejšega sodelovanja skupaj korakali proti skup-
nemu cilju. Masajuki Tani.

Grof Ciano je brzojavil takole:
»Ekselencija Masajuki Tani, zunanji minister
— Tokio.

Gospodarski sporazum med Italijo in Japo-
nsko, ki smo ga podpisali danes v Rimu, odpira
nova pota in nove možnosti vedno tesnejšemu so-
delovanju med našima narodoma. Daje trdne in
zanestijske temelje italijanski in japonski delav-
nosti, izmenjavi in prizadevanju za zdaj in za
bodoče, ko bomo skupaj zavezništvo Nemčije za-
čeli z velikim delom za obnovitev Evrope in ve-
like vzhodne Azije. Fašistovska vlada želi po
meni poslati ob tej priložnosti vašim vladam in vam,
Ekselencija, svoj pozdrav in svoja čustva. Ciano.

Rim, 22. januarja. s. Japonski odpravnik po-
slov v Rimu Kase, ki je včeraj podpisal ita-
lijansko-japonski sporazum, je dal listu »Tribuna«
naslednjo izjavo:

Sporazum med Italijo in Japonsko, podpisan
včeraj, je treba smatrati kot razvoj italijansko-

japonskih odnosov na gospodarskem področju
v duhu pogodbe o trojni zvezi. Ta sporazum se
jasneje kaže neomajni sklep treh narodov, vo-
diti skupno vojno z vsemi gospodarskimi silami.
Ko se bosta neznansko razvita tehnika ter osebna
in industrijska izdelovalna sila Evrope in pa
ogromne zaloge surovin v veliki vzhodni Aziji
vzajemno izpolnjevale, kar bo uspeh tega spo-
razuma, se bo bedno podrla nadoblast Angležev
in Amerikancev, ki je vladala svetu toliko sto-
letij, in cilji trojne zveze glede ustvaritve novega
reda na zahodu in na vzhodu se bodo še bolj
prijetljivo uresničili. V tem smislu želim spo-
razumu kar najlepši razvoj.

Tokio, 22. jan. s. Glasnik japonskega informa-
cijskega urada Tomokasu Hori je dal o japonsko-
italijanskih gospodarskih sporazumih naslednjo
izjavo:

S pogodbo o trojni zvezi, podpisano 27. se-
ptembra 1940 med Japonsko, Nemčijo in Italijo, sta
se ti državi obvezali priznati in spoštovati japo-
nsko nadoblast v veliki Vzhodni Aziji; Japonska pa
se je obvezala priznati in spoštovati nadoblast
Italije in Nemčije v Evropi za vzpostavitev no-
vega reda. Vrh tega so se vse te države obvezale,
da si bodo stopile ob bok ter sodelovale druga z
drugo. Trojna zveza je dinamična sila za ustano-
vitev novega reda na svetu. Njen poglavitni cilj je
trajni mir. Sporazumi, ki so bili podpisani zdaj, so
jasen izraz duha trojne zveze na gospodarskem
področju. Ti sporazumi so dokaz, da se ustvarjanje
novega reda organizira naprej in da bo gospodar-
sko sodelovanje med tremi državami še ojačeno.
Ta pogodba odstranja sistem gospodarskega izko-
riščanja, s katerim so Združene države in Anglija
vladale svetu z monopolističnim nadzorom. Od-
prij so pot neposrednemu obračunavanju med Ja-
ponsko, Nemčijo in Italijo. Trdno sem prepričan,
da bo sodelovanje med tremi državami pomnožilo
njihovo moč v duhovnem in gospodarskem pogle-
du ter močno pomagalo k poteku vojne in k or-
ganizaciji sveta na temelju enakosti in pravičnosti.

Močne sovjetske izgube oklepnikov na vseh bojiščih

Uspešni letalski nastopi na južnem bojišču - Nemška obramba na odseku
pri Stalingradu vztrajna - Napadi angleške 8. armade zavrnjeni
V Tuniziji zavzete nove postojanke

Hitlerjev glavni stan, 22. januarja. Nemško
vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno
vojno poročilo:

Na jugu vzhodne fronte so sovjetske čete na-
daljevale svoje močne napade. Odbite so bile z
velikimi izgubami. V dnevi 19 in 20. januarja so iz-
gubile tukaj 52 oklepnikov, izmed katerih jih je
bilo na prostoru ene oklepne divizije uničenih v
uspešnih protisunkih 24. Močni oddelki nemškega
letalstva in romunskih bojnih letal so v tekočih
napadih razkopali zbirališče sovjetskih čet in ob-
streljevala sovražnikov dovoz.

Nemške čete na prostoru pri Stalingradu so
se upirale stalnim sovjetskim poskusom, da bi po-
gazili obrambno fronto, s skrajnim odporom in ob-
bile mnogostevilne napade v ogorčenih borbah.

Na srednjem odseku bojišča jugovzhodno od
Ilmenskega jezera krajevni boji, v katerih so bili
uspešno poslani v boj nemški napadalni oddelki.

V stalnih hudih borbah južno od Ladoškega je-
zera je bilo uničenih 27 oklepnikov, od teh 18 na
prostoru ene pehotne divizije.

V času od 11. do 20. januarja so oddelki kop-
ne vojske uničili zaplenili ali onemogočili za kre-
tanje 804 sovjetske oklepnike.

Nemško-italijanska oklepna armada je včeraj
odbila vse napade, ki jih je podvzela 8. angleška
armada z mnogostevilnimi pehotnimi in oklepnimi
silami. Letalske sile so z uničujočim učinkom po-
segale v borbo. Tri angleška lovka letala so bila
sestreljena.

V Tuniziji so bile obdržane proti močnim na-
sprotim protinapadom vse pred dvema dnevoma
pridobljene nove postojanke, na nekaterih mestih
pa se bistveno zboljšane glede ozemlja in prostora.
Število ujetnikov in količina plena se stalno ve-
čata.

Letalstvo je podpiralo bojno delovanje naših
kopnih čet. Močni letalski oddelki so napadli na
morskem področju okrog Alžira polno naložen
velik konvoj in doslej potopile dve prevozni ladji
s skupno 18.000 tonami, poleg tega pa težko po-
škodovala še devet tovornih parnikov. Trije izmed
njih so začeli goriti.

Zahodno od Alžira je nemška podmornica po-
leg tega potopila 6000 tonski parnik in torpedi-
rala še enega, čigar potopitve pa ni bilo mogoče
opazovati.

Oddelki nemških bojnih letal je včeraj opo-
dne nepričakovano napadel London v nizkem po-
letu in metal bombe težkega kalibra na mestno in
pristaniško področje. Spremljačji lovci so sestrelili
v hudih borbah tri angleška lovka letala in
poleg tega še 10 zapornih balonov. Hkrati so dru-
ga letala bombardirala več krajev na jugu otoka.
V noči so letala obstreljevala jugovzhodno angleško
ozemlje.

Vesti 22. januarja

General Smuts, predsednik južnoafriške repu-
blike, je poslanecem prepovedal aktivno
služiti v vojski. Njihovo bojišče je po nje-
govem zbornicu. Ta sklep je predsednik
sprejel zaradi odpora poslancev proti so-
delovanju južne Afrike v sedanji vojni.

V Berlinu so ustanovili banko za vzhodno Azijo,
da bi olajšali plačevanje trgovske zame-
njave med Nemčijo in Japonsko.

Položaj Argentine se ne bo nič spremenil za-
radi tega, ker je republika Chile, argen-
tinska sosedica, pretrgala diplomatske zveze
z osnimi državami, je povedal argentinski
predsednik Castillo, ko so mu to novico
sporočili.

Vse zaloge gumastih koles za avtomobile so v
Egiptu izčrpane in ni mogoče, da bi Egipt
dobil potrebno blago od drugod, je sporo-
čila egiptovska vlada.

Hitler je ob podpisu gospodarskega sporazuma
med Nemčijo in Japonsko v svojem glav-
nem stanu sprejel japonskega poslanika v
Berlinu Ošita, in sicer vprico zunanjega
ministra von Ribbentropa.

Ob zadnjem nemškem napadu na London smo
mogli ugotoviti, da nemško letalstvo napada
ni storilo zgolj iz vojaških razlogov, tem-
več zaradi tega, ker smo mi bombardirali
Berlin, in v londonskem radiu povedal zna-
ni razlagalec Robert Fraser.

Japonski ministrski predsednik general Tojo
je obšel in so zaradi tega morali odločiti
seje japonske zbornice.

Ameriški minister za delo je izdal delavcem v
Združenih državah oklic, v katerem trdi, da
pripravlja vladne ukrepe, ki naj bi z njimi
rešila socialno krizo v osnih državah, če bi
zavezniki dosegli končno zmago.

položaja, so ustanovili 18.000 »svinjskih krožkov«,
ki imajo nalogo zbirati odpadke, ki bi bili za kr-
mljenje prašičev uporabni. Eden takšnih krožkov,
ki ga je ustanovila policija nekakega londonskega
okraja, tudi zbira odpadke na ta način, da pošilja
od hiše do hiše svoje policiste v velikih uniformah,

Novi uspešni napadi italijanskih letal

Vojni pas, 22. jan. s. V pretekli noči so sku-
pine italijanskih bombnikov in torpednih letal
držno in uspešno nastopile v ponovnih napadih
na nasprotno pomorske enote, ki so v močno raz-
členjeni ladijski spremiljavi priplule v Sredozemsko
morje iz Gibraltarja ter se usmerile proti Alžiru.
Hkrati so druga italijanska letala za dolge polete
priletela nad nasprotno ladjeve, ki se je zateklo
v oddaljeno oransko pristanišče. Vse te važne na-
stopne italijanskih neuganih letalskih oddelkov je
z večjim izkustvom vodilo letalsko poveljstvo na
Sardiniji in pri poletu je bil tudi poveljnik bomb-
niških oddelkov na otoku, letalski brigadni gene-
ral Virgilio Sala, ki se je sam udeležil napada
bombnikov zahodno od Alžira. Od skupnih nasto-
pov je prišlo, potem ko je oddelke torpednih letal
na oglednem poletu opravil napad na alžirski za-
liv. Ob 19.30 so letala napadla dva parnika s pri-
blizno 10.000 tonami. Prvega je zadelo letalo, ki
ga je vodil kapetan Giulio Ricciarini, ter ga po-
topilo. Druga pa je zadelo letalo, v katerem je
bil vodja posadke poročnik Alessandro Senni, ki
se je že odlikoval v drugih spopadih z nasprotnim
brodovjem: opazili so, kako je torpedo zadel ladjo
ob boku. Zaradi zelo hude protiletalske obrambe
ni dalo ugotoviti, ali se je ladja potopila ali ne.
Ob 5.15 so se bombniki dveh različnih oddelkov
italijanskega letalstva znova spravili na ladijsko

spremljavo, ki so jo v zelo gosti megli zapazili
10 milj severozahodno od Alžira, ter jo napadali
z bombami raznih mer. Letalo, v katerem je bil
— kakor smo zgoraj omenili — poveljnik sardin-
skih bombnikov, je spustilo torpeda, ki je povzro-
čilo hudo eksplozijo na ladji, tako da se je po-
topila. Videli so tudi, kako se je druga trgovska
ladja začela naglo potapljati.

Pravi značaj sovjetskih napadov

»Zmagala ne bo slepa množica, marveč višji duh in neustrašeno srce«

Berlin, 22. januarja. s. Iz poročil in popisov
bojev na vzhodnem bojišču je jasno razvidno, piše
Max Claus v DAZ, kakšni so v resnici sovjetski
napori. Boljševiki napadajo v zaporednih zagonih
in se ne menijo za izgube. Računajo zlasti s hudim
mrzom, ki da je ohromel moči branilcev. Zavest
uničujoče sile narave je globoko vkoreninjena v
možganih sovjetskih voditeljev, prav kakor v div-
jaku, ki se je že v početku človeške zgodovine
čutil dvakrat varnejšega, kadar je narava, ki jo
je dobrodu poznal, sprožila svoje velike sile. Ru-
ska zima in sovjetska ofenziva sodita v isti okvir

in sta si močno podobni: obe sta kruti in divjaši
v njuni slepi ihti. Toda tudi ti razbrzdani sili pre-
kaša volja branilcev do zmage. Zaloge Stalinovega
moštva in orožja lahko za dva zimska meseca
vzbujajo varljiv vtis, da so neizčrpne, v resnici pa
niso. Na slehernem odseku, bodi majhen ali ob-
sežen, velja železna postava, po kateri mora na-
padalec utrpeti mnogo hujše izgube, včasih celo
stokrat večje, kakor branilec.

Claus potem pravi, da trmaste Stalinove zim-
ske ofenzive kličejo v spomin način vojskovanja v
krvavih množičnih napadih. Ki jih je v prvi svet-
ovni vojni sprožil general Brusilov, ki seveda ni
poznal drugačnega vojskovanja. Čeprav so tako
bedasto ravnanje s človeškimi silami napadali celo
boljševiški pisci vojne zgodovine, se ga Stalin in
njegovi maršali še zmeraj lotevajo v nespremenje-
ni obliki. Toda nemški vojak — tako zaključuje
pisec — in njegovi voditelji bodo tudi ob nastopu
»sovjetskega valjarja«, ki je danes motoriziran, do-
kazali, da slepa množica ne odnese zmage, marveč
višji duh in neustrašeno srce.

Londončanov se je spet oprijelo stare navade in
se po zatemnitvi zateklo v ta zaklonišča. Zdi se,
da je število žrtev, ki jih je zahteval predvčerajšnji
letalski napad dosti večje, kakor ga je navedlo
uradno poročilo. Včeraj zjutraj so časopisi hudo za-
bavljali nad nezadostno protiletalsko obrambo. Za-
hlevali so, da je treba poveljnika takoj odstraniti.
Angleški letalski minister pa je v zvezi s tem od-
redil preiskavo.

stališča nobenih vprašanj, pač pa olajšuje vojsko-
vanje na Tihem morju, pri katerem so se do
zdaj morali zelo ozirati na čilensko nevtralnost.

Živilske omejitve v Angliji

Zeneva, 22. januarja. s. »Tribune de Gene-
ve« v nekem svojem poročilu iz Londona piše, da
so čedalje večje omejitve živil sprožile za Angleže
mučna vprašanja. Med drugim so Angleži zdaj pri-
siljeni uvesti bolj rastlinsko hrano, sestavljeni iz
jedi, ki si jih je zelo težko predstavljati, kakor na
primer iz sveže trave, o kateri je angleški minister
za prehrano dejal, da ima večjo hranilno vrednost,
kakor pa običajna zelenjava. Ker primanjkuje tudi
mežge, je minister za prehrano poleg tega Angle-
žem tudi svetoval, naj pomejijo izpraznjene lončke,
v katerih so imeli mežgo, z žlico tople vode, za-
kaj po njegovem mnenju je mešanica te žlice vode
in ostanka mežge v posodi odlična nadomestek za
sladke omake.

Nadaljnje vprašanje, ki skrbi Britance — piše
isti časopis — je vprašanje, kako bodo v bodoče
krmlili prašiče, zakaj tudi za prašiče vedno bolj
primanjkuje krme. Da bi si pomagali iz takšnega

Angleški preplah zaradi dnevnih nemških napadov na London

Lizbona, 22. jan. s. Siloviti in bliskoviti
nemški letalski napadi na angleško prestolnico
so Londončane spet spomnili na tisto vojno sli-
ko, o kateri se je zdelo, da so nanjo že davno
pozabili. Odkar je bil vzprijorjen prvi letalski
napad na London, se je lice tega mesta popol-
noma spremenilo. Še nekaj dni pred prvim
nemškim letalskim napadom je bilo po ulicah
angleške prestolnice zelo živahno tudi v večer-
nih urah, zdaj pa je slika čisto drugačna. Čim
se zmrči, postane mesto pusto, kakor da je
kdo začaral. Čeprav so Londončani pričakovali
še nadaljnjih napadov, si vendar nihče ni mi-
slil, da bodo ti napadi tako pogosti in tako silo-
viti, in to toliko bolj, ker so vsi čutili po-
vsem varne pred kakršnim koli letalskim napa-
dom, zakaj verjeli so trditvam angleško-ameri-
kanske propagande, da so osne sile imele samo
enkrat nekaj uspeha. Mirno prebivalstvo angle-
ške prestolnice pa je najbolj osupnil — čeprav
so bili doživeli v treh dneh tri nočne napade —
pogum in bojevitost nemških letalcev, ko so se
pokazali pri belem dnevu nad Londonom. —
Londončani, ki so ob tej uri bili v velikem šte-
vilu na ulicah, niso pripisovali prevelike važ-
nosti nemškim letalom, ker so bili prepričani,
da so to angleška letala, pa tudi zato ne, ker
ni bilo dano nobeno opozorilo znamenje, da se
bliža nevarnost. Šele tedaj, ko so razločno
lahko videli narodno-socialistične znake na le-
talih, ki so z velikanske hitrostjo brzela nad
strebnami in ko so zaslišali prve eksplozije, so
spoznali, da gre za nemški letalski napad. Med-
tem ko so začeli streljati protiletalski topovi in
ko so se oglasile sirene, so se odigravali po lon-
donskih ulicah nepopisni prizori preplašenosti:
ženske, otroci in moški so se zapodili proti za-
kloniščem ter pri tem ustvarjali strahotno zmeš-
njavo, ki je rodila številne spopade, pri katerih
je bilo več oseb ranjenih, po večini žensk in
otrok. Učinek, ki ga je imel nemški letalski na-
pad, čigar silovitost jo izpovedih Angležev

Republika Čile pretrgala diplo- matske zveze z osnimi državami

Rim, 22. januarja. s. Čilenska vlada je spo-
ročila, da je pretrgala diplomatske zveze z osni-
mi državami. Roosevelt je že leta in leta izko-
riščal vsa notranja in zunanja politična sredstva,
da bi republiko čile podjarmil imperialistični po-
litiki Združenih držav. Glede notranje politike je
povzročal in ojačeval nasprotstva med čilenskimi
strankami ter tako preprečeval ustvaritev trdne
notranje edinosti. Kar se tiče zunanje politike, je
skušal poživiti nasprotja med Čilejem ter med
Bolivijo in Perujem, da bi s tem pritiskal na čil-
ensko vlado in ljudstvo. Zadnje čase ni v Čile-
ju manjkalo ljudi, ki so priznavali nevarnost,
v katero bi državo zapela ustavev diplomatskih
odnosov z osjo. Ti so odgovorne kroge tudi opo-
minjali. Toda predsednik republike Rios in vlada
sta se vendar odločila za korak, ki je za državo
usoden, in sicer potem ko se je vrnil iz Zdru-
ženih držav notranji minister, ki je zaupen pri-
jatelj predsednika republike, in je sporočil željo
predsednika Roosevelta. Novi položaj, za katerega
je odgovoren samo Čile, ne ustvarja z vojaškega

Ljubljanska drama: Ljuba Prenner, »Veliki mož«

Po dolgem času smo se spet gledali in videli ogledali. To pot nam ga je podarila Ljuba Prennerjeva ter se nam pri tej priložnosti na vsa usta in prav od srca nasmejala.

V svoji tridesetletni komediji nas je povedla v stanovanje Vide Praznikove, pokroviteljice lepih umetnosti, kjer se je pravkar zbiral svet ljubljanske družbe na važen posvet, kako naj bi sprejeli znamenitega domačina Rastislava Vrhunca, ki je v tujini dobil prvo nagrado in lepo priznanje za svoj roman. Toda se preden so se zedinili glede sprejema, še preden so ugotovili, kdo naj ga pozdravi, je slavljonec že prišel. Praznikova mu prepušča svoje stanovanje in svoje srece; tudi njena nečakinja Nada, ki že dolgo hrepeni po pesniški duši, pozabi sprico Vrhunca na svojega ženina, književnika in režiserja dr. Votlina, ter zagori za neznanega slavnega pisatelja; vsa družba leposlovcev, urednikov, umetnikov, ravnateljev in bogatinov tekmuje, kdo se bo tuju čimbolj priljubil in iz tega skoval zase najboljši kapital. Le Pavel Kresnik, brezposelni profesor in nepriznani pisatelj, se nekako sumljivo po domače suče okrog znamenitega gosta. Ko se Nada dokončno odreše nadležnega ženina dr. Votlina, ko Praznikova sklene zapustiti svojega moža, veletrgovca z deželni pridelitki, ter oditi s slavnim umetnikom v tujino, ko uvaženi mož pokliče policijo v hišo, tedaj Pavel Kresnik razodene, da je sam avtor tistega nagrajenega romana, dozdnevni Rastislav Vrhunec pa je njegov pomočnik, trgovski potnik Jaka June. V tujini nagrajeni roman je namreč samo prevod dela, ki se je že mesec in leta valjalo po mislih vseh ljubljanskih urednikov in založnikov, a ga še nihče ni niti prebral. Zdej je Praznikova na mah ozdravljena, Nada in Kresnik pa poskrbita za neizogibni srečni par.

Komedija hoče biti satira na našo književno in splošno kulturno miselnost, ko podcenjujemo in ostro presoajamo ali pa sploh ne prebiramo domačih del, vse tuje pa kar od kraja vneto prevajamo in povzdiguemo do neba. Predmet je srečno izbran, nudi polno možnost in kar kliče po obdelavi.

Ker je Prennerjeva sama neposredno občutila vse bridkosti te izrazito slovenske miselnosti, ji ni bilo težko napisati komedije. Hkrati pa ji je prav osebna prizadevnost zameglila predmet, prevelika bližina ji ni nudila pravega, ostrega pogleda od daleč, ki je potreben za steherno trajno umetnino. Prav zaradi te osebne prizadetosti, ki je pobudnica igre, smo dobili komedijo, ki je sicer trenutno uspešna, ki pa bo le težko vzdržala čas in njegovo sodbo.

Še večja napaka od pravkar omenjene napake razdelja pa je v neurejenosti komedije, v kateri je avtorica sprejela in nakopičila preveč motivov okrog slovenske majhnosti, ki jo predstavlja kopa velikih mož, ki se lasajo za prvenstvo, tem številnim moštvom pa dodala še razne pisatljive izpovedi, kulturna vprašanja, dvoje ljubezni in — kar je pač v satirični komediji najhujši in najbolj neodpustljiv greh — za pogon je oskrbela banalno kriminalno detektivko, ki prav po nepotrebnem prepleta vso komedijo. Smolárjevi rok se pač zmerom smola drži! In pribiti je treba, da bi Pavlu Kresniku pač verjeli njegove zbadljive sarkazme o slovenski revščini, če ne bi bil zapleten v kriminal. Tako pa je tudi edini čisti in igri ter hkrati avtoričin glasnik in ideal zgubil svoj glas in spoštovanje, z njim vred pa seveda tudi

njegove besedne puščice. Komedija se prav zaradi tega nehotoma približuje neutemeljeni tragikomediji.

Nadaljnja pomanjkljivost nove komedije je to, da je pisateljica nakopičila preveč ljudi — če hočete, tipov — v svojo igro, kar je bilo njeni neizkušeni v preveliko breme, saj si je s tem otežila uspeh, kajti kje naj zmora začetnik orisati toliko različnih značajev tako živo in veru, da bi res stopili iz brezobličnosti pred naše oči. Bolje in lažje bi bilo, če bi vzela le dva, tri, a bi te boljše izbrusila in poglobila. Tako pa je v komediji kopa oseb brez notranje oznake. V satiri o miselnosti in dobi pa je gotovo neprijeten minus, če se mora zateči k situacijski komiki. Za primer takega nepotrebnega trpinčenja gledalcev in igralcev nam omenim Praznikovega nečaka Zorina. Iz take vloge pač ni mogoče nič narediti in bi jo režiser gotovo črtal, če ne bi bil prav ta Zorin veskozi spiritus agens — deus ex machina, če hočete — posebno še v drugem dejanju, ko od silne umetno in prisiljeno rešuje kot zemlja stare skrivalinice.

Vendar pa moram pohvaliti igralce in režiserja Milana Skrbinška. Cutim, kako težko je bilo iz fragmentarnega besedila ustvariti značajske tipe. Igralci so v glavnem storili svoje najboljšje. Škoda le, da so bili nekateri, posebno ženske, prepatetični in prenarejeni, kar nikakor ni sodilo v izrazito realistično in realno okolje satirične komedije, kajti kljub karikaturi in po-

Partizani v borbi za »svo'bodo« slovenskega naroda

Iz Zagorice so odpeljali Štonceljevega fanta in ga umorili

Ljubljana, 22. januarja.

Razredčena glavina partizanskih komunističnih tolpa se sedaj klati s svojimi poveljniki Kardeljem, Kidričem in Bačlerjem po osamljenih vaseh, kjer še naprej »osvobojajo« našo ljudstvo. Pred dnevi so partizani požgali Primskovo in Leskovec, oropali tudi vasi Dobravo, Zagorico, Mišji dol, Petrušno vas in Gradišče. Da bi se lažje nadaljevali svoje »osvobodilne« poslanstvo, so napadli tudi Polico, kjer pa so se hudo osmolili. V boju je padlo nad 100 partizanov. Blizu St. Vida so partizani zažgali Lavricevo usnjarno in spravili ob krh 80 delavcev. Predvčerajšnjim so odpeljali iz Zagorice Štonceljevega fanta (Gliha) in ga po groznem mučenju umorili.

Partizani so zaradi stalnega zasledovanja silno zbežani in njihovi poveljniki le s silo drže se disciplino. Prisilno mobilizirane fante pošiljajo naprej v žive barikade, zato so imeli zadnje dni tudi toliko mrtvih, ki so jih vlačili skozi omenjene oropane vasi proti Rdečemu Kalu. Ubilih je bilo tudi nekaj partizank.

V sredo se je prijavil posadki na Selu 19-letni partizan Kavšek, kateremu se je posrečilo uiti partizanom. Kavšek je izjavil, da je med partizani preplah in zbežanost zaradi stalnega zasledovanja in hude zime, ki jim prizadeva hude izgube. Mnogim partizanom so zaradi po-

trebnemu podčrtavanju je spakovanje zopno ter odbija, namesto da bi osvaja. Posebej naj izmed igralcev omenim Vladimirja Skrbinška, ki je bil kot Rastislav Vrhunec s svojim umirjenim, nekako svetovljanskim nastopom res prava bela vrana med domačimi življenjski vrolekvrneži. Nadalje Nakrstovega Pavla Kresnika, ki je bil splošno malce odjeden in tog, a je proti koncu pokazal, da je pravilno dojel svojo vlogo.

Prennerjevi gre kljub vsem pomanjkljivostim njenega dela nedvomno priznanje. Ne, priznanje zasluži iz čisto preprostega razloga, ker je napisala delo, ki je kot prvenec na tem področju prebilo led številna publika pa je avtorici najlepše dokazala, da je tudi osnovna misel vse njene satire zastarela in da ne drži več docela. Zato naj se brž loti druge, bistrejše, enostnejše in globlje komedije, kajti še cele plasti prahu so, ki se ob njeni prvi satiri niso dvignile. Ogledalo Ljube Prennerjeve je bilo premotno in prebliko, da bi nas pokazalo vse in v vsej naši revščini in preproščini, čeprav je njena beseda kdaj pa kdaj prijetno poščegetala našo kulturno vest in zavest.

Dejstvo ostane tudi po novi komediji, da je slovenskemu komediografu še na široko odprto nedotaknjeno področje in da je utrl edine in trajne gazi le Ivan Cankar, naš prvi satirik

—om—

Zahtevajte povsod naš list!

manjkanja obuval in obleke zmznili prsti na nogah ter je mnogo popolnoma onesposobljenih za borbo. Streliva imajo zelo malo, kar ga pa je, je slabo vnetljivo in neuporabno.

Staro in mlado uživa zimsko radost

Veselo je na ledeni ploskvi

Z zimskimi dnevi, z mrazom in snežno odejo pridejo vesele urice za našo mladino. O, kako se ta veseli, da si bo mogla nadeti nove drsalke, ki jih je prav za letošnji božič ali Miklavža dobila v dar. Tudi nove sanke, tako imenitne ko le kaj so čakale prvega snega.

Pa je prišel mraz in tudi snega je zapadlo več kot ga je potrebno za to, da sanke drse po klancu navzdol. Veliko sankalistov tam pod gozdom v Tivoliju je zažvelo. Mladina prihaja že zgodaj popoldne in se sanko do poznega mraka. Zabava se imenitno. Seveda brez padcev, brez trkov tudi pri sankanju ne gre, vendar pa se dozdaj še ni primerila kakšna večja nesreča od bunk na glavi in otekin na nogah. Odrasla mladina in starejši se ne zadovolje s tivolskim travnikom, pač pa si poiščejo strmejšje poti: s šišenskega hriba gredo po šanecah navzdol in tudi po ostalih gozdnih poteh jih je dovolj. Tako je življenje na bellem travniku.

Drugi del zimskega veselja pa se odigrava pod Cekinovim gradom: na drsališču SK Ilirije. Drsalni šport ima v Ljubljani kopico navdušenih prijateljev, ki ne zamude niti ene same proste urice, da ne bi pohlitali na gladko ledeno ploskev. Mojster Maklar, od tega je namreč vse odvisno, če bo dober led — in pa od sv. Petra, ki vreme »regira« seveda tudi — nam je za letošnje hladne dni pripravil imeniten led. Posebno kadar stoji živo srebro nizko, tedaj je to ne le Maklarjevo in blagajnikovo veselje, ampak tudi drsalci pridejo v cellem na svoj račun. Veselo življenje se začne že v dopoldanskih urah, vendar pa pridejo dopoldne na led po večini le sploščenji drsalci, ki hočejo imeti nepokvarjen led. Pa tudi pouk in včasih prehladni dopoldnevi preprečujejo, da ni na ledu tako živahno kot je to v popoldanskih urah.

Komaj je ura ena, pa že prihaja drobiž na drsališče. Fantčki in punčke hite z drsalkami v rokah proti Iliriji. Podvzati se morajo, saj morajo biti že z mrakom doma, da bodo spisali še naloge in se naučili pesmic na pamet.

Iz Srbije

Iz Beograda je prispela vest, da se je meseca decembra smrtno ponesrečil naš rojak, inšpektor tamkajšnjega poštnega ravnanstva g. Franjo Urbič. Ponesrečil se je, ko je natovoren padel z vlaka in prišel pod kolesa. V bolnišnici so mu takoj amputirali obe nogi in desno roko ter izvršili transfuzijo krvi. Čvrsti mož je vse to trpljenje prestal in vsi so upali, da bo ostal pri življenju. Nastopile pa so komplikacije, kajti mož je dobil pljučnico in nato 2. januarja izdihnil. Pokopali so ga v Beogradu.

Pokojnik je bil poštni uradnik v št. Lenartu. Ljutomeru in v Mariboru. Vsako poletje je bil v dvorski službi na Bledu in na Brdu, kasneje pa stalno na Dedinju. Zapušča ženo in hčerki. Ohranimo ga v spominu in molimo za pokoj njegove duše!

Sestanek vseučiliške organizacije

Ljubljana, 22. januarja.

V sredo je bil v salonu vseučiliške knjižnice prvi splošni sestanek akademikov, vpisanih v vseučiliško organizacijo v Ljubljani. Sestanku je predsedoval zaupnik ing. Peter Carra, ki je govoril članom organizacije in opisal izvršeno delo organizacije v njenem prvem delovnem letu. Ko je na kratko orisal položaj na vseučilišču pred italijansko zasedbo, je naglasil uspehe, dosežene v prvem letu delovanja vseučiliške organizacije v Ljubljani ter je pozval navzoče, naj se vsi aktivno udeležujejo organizacijskega dela. Nato je bil sestavljen obširen program za delo v tekočem letu z namenom, da se dosežejo na vseh poljih določeni cilji. Na sestanku so nekateri slovenski vseučiliščniki povzeli besedo ter prosili pojasnil ali pa izrazili svoje mnenje. Zborovanju je prisostvovalo več kakor 250 akademikov.

Podaljšanje začasne vojne doklade bivšim jugoslovanskim javnim nameščencem

Veljavnost naredbe z dne 31. avgusta 1942-XX, št. 171, ki se tiče vojnih doklad bivšim jugoslovanskim javnim nameščencem, se do nadaljnjega narebe podaljšuje.

Izredni rok za zaključne, zrelostne in diplomske izpite

Odreja se izreden rok za zaključne, zrelostne in diplomske izpite.

K izpitom v izrednem roku se pripuste tisti učenci, ki se zaradi ugotovljenih vzrokov višje sile niso javili k izpitu v jesenskem roku.

Kraj in razpored izpitnih preskušenj določi šolski komisar pri Visokem komisariatu.

Razne zadeve izpred sodišča

Ljubljana, 22. januarja.

Vsako leto v januarju je čas, ko vsa sodišča, tako okrajna, kakor tudi okrožna sestavljajo posebno statistiko o vseh opravljenih in tudi nekončanih sodnih poslih, ki nam pokazuje sliko človekovega delovanja in nehanja. Lansko leto je pokazalo v prvi vrsti velik padec raznih civilnih pravnih, ki so se druga leta vodile v velikem številu za najrazličnejše zneske.

Obrotno sodišče, katerega vodstvo je sedaj poverjeno s. o. s. dr. J. Svetu, zaznamuje za lansko leto velik padec tožb, ki so jih v smislu obrtnega zakona vlagali delojemalci proti delodajalcem zaradi neplačanih mezd oziroma za priznanje nadurnega dela in za pravilne odločitve roke. Napram ostalim letom so te tožbe lani padle za najmanj 70%. Poslovanje obrtnega sodišča je bilo sicer že pred prvo svetovno vojno uvedeno, toda takrat to sodišče ni imelo veliko poslov, kakor jih je dobilo, ko je vstopil v bivši Jugoslaviji novi obrtni zakon v veljavo.

Veliko manj civilnih pravnih, takole za 80%, zaznamuje za lansko leto ljubljansko okrajno sodišče. Na okrožnem sodišču so tekle sicer nekatere velike pravde, ko je šlo za milijonske vsote, so pa tam tudi pravde, ki trajajo že po več let in se niso končane.

Deležen je bil amnestije

Državni tožilec je dvignil proti 47 letnemu stavbnemu delovodji Ivanu P. obtožbo zaradi prestopka zoper občo varnost ljudi in imovine v smislu § 198. kaz. zak. Predmet obtožbe je bila tragična smrt delavca Franceta Kračmana, ki se je primerila že l. 1940. na Opekarški cesti. Tam je delovodja P. vodil za neko ljubljansko stavbno podjetje kanalizacijska dela. Kopali in urejali so glavni kanal po tej cesti.

Kanal je bil globok 2 m in širok dober meter. Pri takih delih je po zakonitih stavbnih pravilih in izkušnjah potrebna velika previdnost. V prvi vrsti se morajo stene v kanalu dobro in trdno opaziti, da se zemlja, zmetana na vrh, ne sesuje v kanal in ne pokopije kakega delavca, ki je zaposlen v kanalu. Kanalizacijska dela na Opekarški cesti so se izvrševala tudi ponoči. V noči od 17. na 18. septembra je bil pri teh delih na križišču Opekarške ceste in Male čolnarske ulice zaposlen omenjeni delavec France Kračman. Stene kanala niso bile dobro opazene. Ne nadoma se je z vrha sesula zemlja v kanal in zasula delavca do pasu ter ga z vso silo pritislila ob drugo steno kanala. Delavec je dobil hude notranje poškodbe, močno so bili poškodovani zlasti trebušni organi. Med prevozom v bolnišnico je delavec umrl.

Proti delovodji je bila nato podana ovadba in uvedena kazenska preiskava, katere končni rezultat je bila obtožba delovodje od strani državnega tožilstva. Za pretekli teden je bila razpisana glavna razprava proti delovodji P. na okrožnem sodišču pred sodnikom-poeindcem. Še pred razpravo pa je državni tožilec obtožbo umaknil, sklicujoč se na člen 1. amnestijskega dekreta od 17. oktobra 1942. Delovodja je bil pomilošen.

O žeparju Janezu Kunstlju, ki je bil obsojen pred malim kazenskim senatom zaradi žepnih tatvin na 3 leta robije, naj še omenimo, da je bil zelo strasten in spreten hazardist, ki se je po raznih beznicah in kavarnah preživljal le s hazardom ter je imel vedno mnogo denarja pri rokah. Ostal pa je nekaterim gostilničarjem, ki jim je sicer plačeval velike zapitke, tudi znatne vsote dolžan. Pravijo, da je ta človek napravil še več drugih tatvin, toda oškodovanci so tiho. Poleg treh let robije je bil Kunstelj obsojen še na 100 lir denarne kazni zaradi hazardne igre.

S. S. VAN DINE:

Skrivnostni tekač

Kriminalni roman

Ko je ta prišel, se je bliskovito brez najmanjšega hrupa odigralo novo zločinsko dejanje. — Kar pa zadeva tisti Riemann-Christoffelov matematični obrazec, ki so ga našli pod truplom nove žrtve, vse kaže, da ga je zločinec pustil tam z namenom, da bi sum še bolj letel na Arnessona, o katerem je bilo znano, da je imel o tistem obrazcu nekaj dni pred novo zloigro razgovor s Spriggom...

Vance je za trenutek umolknil, da si prižge novo cigareto, nato pa je nadaljeval s svojim pojasnjevanjem:

»In potem je prišlo od tistega zloglasnega ponočnega obiska pri gospe Druckerjevi. Od zločinca ga je zahtevala ugotovitev, da je stara gospa zagnala krik, ko je zagledala Robinovo

truplo, vrženo na strelišče. Že to je zadostovalo, da se je morilec prestrašil. Nič čudnega torej ni, da se je na vse načine prizadeval, kako bi prepričal, da bi mi zasliševali staro gospo! litro, brez vsakega odlašanja je sklenil narediti tisti nočni obisk z namenom, da gospe Druckerjevi za vedno zamaši usta... A ker so bila vrata njene sobe zaklenjena, je njegov načrt padel v vodo in moral se je zadovoljiti s tem, da je pustil na ključki šahovskega tekača. Ni izključeno, da je tudi pri tem hotel obrniti našo pozornost na Arnessona, kajti šah, ki mu je pripadal tisti tekač, katerega je zločinec pustil pri gospe Druckerjevi na vratih, je bil njegov...»

»Ali misliš, da je hotel na kak način tudi Pardeea zaplesti v umor?«

»Tega prav gotovo ne. Lahko ti celo rečem, da je bil profesor resnično presenečen, ko sva z Arnessonom pri pregledovanju partije Pardee-Rubinstein ugotovila, da je imel Pardee tisto noč, ko se je odigral zločin nad Spriggom, skoraj celo uro časa na razpolago... Ubogi Pardee! Odrito povem, da mi je zelo žal, da sem ga naredil za osumljenca in ga izpostavil zasliševanju, kakršno ga je moral res uželiti in tu pa tam celo raztogotiti... A kaj sem hotel storiti? Vsek bi na mojem mestu ravnal enako...«

Za trenutke se je zamislil ter pihal dim v strop, nato pa nadaljeval:

»In zdaj si oglejmo, kako je bilo z zločinom nad Druckerjem. Misel, da bi grbeč spraviš s sveta, je navdihnila profesorju Druckerjeva gospa sama, ki je na sprehodu po nasipu v parku, če se še spomnite, razodela Belli svoj strah. Se spomnite? Bella Druckerjeva se je vrnila domov in je o tistem strahu stare Druckerjeve gospe pripovedovala domačim za mizo pri večerji. S tem ni hotela doseči prav nič drugega kot to, da zbudi v starem norcu misel na nov zločin. Po večerji

je takoj odšel po stopnicah v tisto podstrešno sobico ter tam napisal proslule listke na stroj, ki ga tudi poznamo. Ko je pozneje prišel k njemu na obisk Drucker, ga je povabil s seboj na sprehod po parku. Vabilo je Drucker sprejel. Treba je pripomniti, da je bil profesor prepričan, da Pardee ne bi ostal dolgo skupaj z Arnessonom. Prav gotovo pa ni mislil, da bo Pardee prišel za njima v park. Ko je Pardee potem odšel od tistega zidnega nasipa, je profesor udaril Druckerja po glavi tako, kakor nam je že znano.

»Ne morem razumeti,« se je oglasil Houth, »zakaj naj bi umoril tudi Pardeea.«

»Ta izmišljeni samomor, gospod nadnik,« je odvrnil Vance, »je gotovo najgrozotnejša profesorjeva šala. Bilo je to dejanje izraz prezira in zaničevanja na to, kako bi našel primerno sredstvo, da ugonobi najpomembnejšo svojo žrtev, Arnessona. Kakor sem že dejal, to njegovo okrutno zločinsko udejstvovanje ni bilo nič drugega, ko nekaj odvod... kako bi se izrazil... nekaj vzmetek, čigar konec naj bi bil

dogodek s tisto malo Moffat. Profesor je bil tisto dopoldne, ko so pokopali grbeč, v Druckerjevi hiši in tako je lahko videl deklico (morda jo je poznal celo po imenu), ko je prinesla rože za Druckerja... Stihni otroške pesmi so se zagrizli v njegove možgane kot nekakšna morilska obsedenost, in tako mu ni bilo težko spraviti v sklad malo Moffat z Muffet, o kateri poje pesmica... In včeraj dopoldne mu je bilo kaj lahko zbaditi deklico čez hribeček v parku. Od tam jo je verjetno, z obljubo, da jo bo popeljal k Druckerju, ki ga je deklica, kakor veste, imela zelo rada, odvedel neopazeno do Druckerjeve hiše in ne čez Drive, kjer je bilo tisto uro vse polno otrok razne starosti. Snodi je končno skušal vzbuditi v nas določen sum na Arnessona, ker si je predstavljal, da bomo tedaj, ko izidejo tista obvestila o mali Muffet v časopisih začeli iskati deklico in da jo bomo našli mrtvo, zadušeno v Druckerjevi hiši... Spreten, satanski načrt!«

»Ali je mar profesor računal s tem, da bomo preiskali podstrešno sobico v njegovi hiši?«

ČAROVNIČNA

TOMAŽIČ-BERANEK

47.

»Rešiti moram sestro!« si je dejal.

Stopil je zapovrstjo k štirim obrambnim stolpom, se jih dotaknil in že so se spremenili v štiri palce: ostinil jih je, se z njimi dotaknil še trdnjavskega obzidja in že je vse izginilo: grad z dvoriščem in vojaki, za obzidjem pa rdeče jezero.

Pred njim je ležala njegova estrica. Dvignil jo je in objel; bila je cela in zdrava. Močno sta si stisnila roki ter se nato srečna podala v mraku proti domu.

48.

V čarovnikovi koči sta stopila pred oba in rekla:

»Tudi tretje delo je opravljeno!«

»Res, opravljeno je. Zivljenje si si rešil, a ne sam, ker ti je pri vseh naloženih delih pomagala najina hčerka. Zato bosta oba legla v to-le posteljo in za kazen vso noč govorila. Klicala bosta drug drugega: ti, grofič: čarovnikova hči, hči, hči! A ti, hčerka: grofič, grofič, grofič!«

Obljubila sta mu še to.

Krvave partizanske roke so segale po poštenih ljudeh,

v strasti pa so morale tudi svoje »tovariše«

Iz Rovt pri Logatcu poročajo, da so partizani zaklali svojega poveljnika, slovitega krvnika Gada

Ljubljana, 22. januarja.

Kakor drugod tako so tudi v Rovtah partizani začeli onesrečevati ljudstvo že zelo zgodaj. Najbolj vneti propagatorji komunistične »osvobodilne« ideje so bili pripravi študentje, njim pa so se pridružili delomrzni in postopaci ter le malo idealnih, zaslepljenec, ki so nasledili partizanskim limanicam in komunističnim krilaticam. Proti koncu zime in pomladi so se tatvine živil, živine in denarja čedalje bolj množile. Zaradi tega je nastopila v kraju v mesecih maj, julij in avgust prava lakota. V tem času ni imelo ljudstvo dovolj hrane, pomagalo pa si je s češnjami in borovnicami ter solato. Ljudje so bili potni in obupani. Najbolj so trpeli otroci, saj so partizani oropali sosesko celo krompirja. Partizanom seveda to ni bilo mar, samo da so le oni živeli. Ko niso mogli več krasti, so začeli z grožnjami, da bodo vse pobili, češ, da so ljudje vsi proti njim.

Središče dela domačih komunistov je bilo v učiteljskih rokah. Posebno se je udeleževal učitelj Kerča. Da bi odvrnil s sebe odgovornost in sumnje za komunistično propagando, so obdolžili poštene ljudi, in tako sta padla pod krogo Hladnik France, brat Janeza Hladnika, misijonarja v Argentini, in Cigale Janez. Kdo ne pozna lepih in prijaznih Rup in Ruparskih, to je Hladnikov iz Petkova. Oba fanta sta bila nadvse verna in sta bila vsako prvo nedeljo pri sv. obhajilu. Padla sta 16. junija 1942.

Učitelj Kerča je zbežal v gozd in organiziral svoj bataljon. Nato pa so se pričeli umori. Najprej je Kerča dal ubiti svojega večkratnega gostitelja Lukana Pavla posestnika iz Praprotnega. Umorili so ga v Češarkovem gozdu. Tokrat so po mučenju ubili tudi Slabotovega Franceta (Bogataja) iz Podpeška. Ta večer so odpeljali tudi krojača Sinkovca Petra iz Zaplane, postojenka in vzornega moža, in Frelihovega Franceta. Tudi te so umorili. Naslednji dan, v nedeljo, je šel Kerča v Podlip, pa ne k sv. maši, te se je vedno bal, ampak po nove žrtve. Odpeljali so Kogovska Lovra, trgovca Filipiča in njegovega brata Jakoba. Tudi te so odpeljali v Češarkov gozd in jih tam ubili. In ni bilo še dovolj bratove krvi. Ubijalec

Kajni je hotel imeti še več — Kerča se je še isti dan odpeljal v Zaplano in začel s strojnimi obdelovani nezavarovano župnišče. Tokrat je odpeljal župnika Geohelija Jožefa in ga dal ubiti. Dne 9. avgusta je šel Kerča s svojimi pajdaši v Podpešek k Skrotniku in tam ubil brez vsakega vzroka Kogovska Janeza.

Ljudje so bili popolnoma zbegani. Noči so bile dolge in brez spanja in vse noči so prisluškovali, kdaj se bodo pojavili komunisti, da jih odvedejo. Pri vsem tem trpljenju in ustrahovanju ni bilo drugega izhoda: ljudstvo je moralo zgrabit za orožje, da brani svoje domove in svoje družine. Pa se še najde sem pa tja kak škric ali mestna dama, ki se posmehuje fantom, ki so po tolikem trpljenju prišli za orožje. Ko bi takšen bil poleti na deželi in poslušal jok in vzdih številnih nesečnih družin, videl oropane in upostošene domove, da bi videl številne grobove najboljših ljudi v fari in grobove v Vranji peči, v Zažarskih rupah in v Češarkovem gozdu, bi bil drugega mnenja. Naj bi bil v tem gozdu na Vernih duš dan popoldne, ko so odkopali štiri grobove in v njih našli sedem žrtev komunističnega zverinstva mučene in zmrcvarjene. Pa naj bi resno poskusil dometi misli in čustva, tako živa v srcih fantov in mož, bratov in sestra, mater in očetov ter še nedolžnih otrok, ko so gledali pred seboj mučene očete, brate in sinove.

Komunisti pa niso ubijali le mirnih ljudi, temveč so »likvidirali« tudi svoje tovariše, ki so le malce podvomili o njihovem zločinskem nastopanju. Dokazov za to dejstvo je dovolj. Ze 11. marca

Lepo, sončno, plemenito branje je knjiga

„Dekle z Močevja“

švedske pisateljice S. Lagerlöf

V kratkem bo izšlo eno najlepših del H. Bordeaux - a „Srce in kri“

Knjige se dobe po vseh knjigarnah in trafikah!

lani so našli v Podpesku zakopanega njihovega tovariša, nekaj dni potem pa so umorili v Zaplani še tri svoje pristaše. Proti koncu meseca avgusta so ubili celo svojega poveljnika, slovitega krvnika Gada, ki je postal zaradi krvoločnosti in strasti po človeški krvi nevaren celo partizanom samim. Ubili so tudi nekega Trboveljčana Petra. Tega je dal ubiti Kerča sam. Peter je bil njegov rojak iz Trbovelj in ga je Kerča vzel v svojo bataljo kot vojaka. Več partizanskih grobov je tudi v Vranji peči in v Zažarskih rupah. Tudi ti so padli pod »tovariškim« strelom.

Športni drobci

Italijanska zimskošportna zveza bo letošnje državno prvenstvo izvedla v dneh od 25. do 31. januarja. Tekmovali bodo v Cortini d'Ampezzo. Slo bo za prvaške naglove, lepe nagrade in darila.

27. februarja se bodo v Königsbergu sešle najboljšje nemške telovadkinje in pokazale, katera je najboljša.

V Inomestu so imeli zadnjo nedeljo velike smučarske tekme. Najboljša med dekletih je bila Annelisa Proxau, ki je damsko progo prevozila v času 10:04. Med tekmovalci pa je bil najboljši Schwanz s časom 8:08. Praga za moške je bila dolga 6 km z 800 m višinsko razliko.

Japonska državna rokometna reprezentanca se je preteklo nedeljo pomerila s posebnim zastopstvom zahodne Japonske. Zmagali so državni predstavniki z rezultatom 10:3 (4:2).

V Stockholmu se je odpielala na drsne tekme tudi znana nemška drsalca Dunajčanka Marta Muselkova. Drsalne revije se bo udeležila tudi Magdalena Müllerjeva, prav tako z Dunaja.

Znani hokejski reprezentativci bivše češko-slovaške državne reprezentance Maleček, ki je bil tudi najboljšim vratarjem v strah, je zdaj opustil aktivno igranje in se je posvetil tren-

Nakaznice za kurivo

Pokrajinski svet korporacij opozarja vse potrošnike kuriva, da so z 20. januarjem zapadli odrezki A, B in C nakaznic za kurivo, ki se nanašajo na pretekle tri mesece oktobar, november in december. Od 21. januarja naprej se na te odrezke ne morejo nabaviti več pripadajoče količine, marveč smejo od tega dne dalje trgovci s kurivom oddajati premož, koks in drva le na odrezke D, E in F, to je za mesece januar, februar in marec.

Ljubljana

Obvestila

Dimnikarski mojstri naj dvignejo mlo za mesec januar pri Odseku za obrtništvo v Čopovi ulici 1 med uradnimi urami in sicer najkasneje do 28. t. m.

Preselitev odseka za kurivo. Mestni preskrbovalni urad je preselil odsek za kurivo iz sedanjih v nove uradne prostore v Puccinijevo ulico št. 2, pritličje, desno. Od sobote, 23. t. m. dalje bo odsek uradoval v novih uradnih prostorih, na kar opozarjamo vse upravičence za kurivo, da ne bodo imeli nepotrebnih potov.

Kam pa v nedeljo? Pod Triglavsko vršace doživljat pravilno igranje »Triglavski rožec«, delo mladinskega pisatelja Mirka Kunčiča, v frančiškansko dvorano, in sicer ob 4 popoldne.

»Vihar v kozarcu«. Razdor med zaročencema, spor med prijatelji, dva se najdetja na sodniji in se imata rada. Vse to se plete v odlični komediji, katero bodo uprizorili igralci Rokodelskega odra v nedeljo 24. januarja ob 5 popoldne. Predprodaja vstopnic bo v nedeljo dopoldne od 10-12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrarkova 12-1., desno.

Po večletnem presledku se bo izvajala v ponedeljek, dne 25. t. m. na VI. simfoničnem koncertu, pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča, Smetanova simfonična pesnitev Vltava. To simfonično delo je najlepši, najvernejši opis mogočnega češke reke, ki ima dva izvira, se združuje v potok, nastane reka, ki teče preko kataraktov mimo zlato Prage in se potem zgubi v daljavo proti morju. Vse, kar se godi okoli njenega teka, vse to skuša skladatelj naslikati v tej svoji simfonični pesnitvi. To se mu je tudi izredno posrečilo, tako da je Vltava najlepši in najbolj priljubljeni del celotnega simfoničnega cikla Smetanovega »Ma vlast«, ki je znan po vsem kulturnem svetu in povsod zelo pogostokrat izvajan. Poleg Vltave bomo slišali v ponedeljek, dne 25. t. m. še Bellinijevo Uverturo k operi »Norma«, Dvořakovo 4. simfonijo, Poličev Preludij in Musorgskega simfonično pesnitev Noč na Lisi gori. Program študira priznani naš dirigent ravnatelj Mirko Polič. Začetek koncerta točno ob pol 7 zvečer v veliki uniojski dvorani. Predprodaja vstopnic v knjižnici Glasbene Matice.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Petek, 22. januarja ob 15: »Gradbenik Solness«. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.

Sobota, 23. januarja ob 17:30: »Zaljubljena žena«. Red Premierski.

Nedelja, 24. januarja ob 14: »Sneguljica«. Mladinska predstava. Cene od 10 lir navzdol. Zadnjikrat v sezoni. — Ob 17:30: »Veliki mož«. Izven. Cene od 18 lir navzdol.

Opera:

Petek, 22. januarja: zaprto.

Sobota, 23. januarja ob 17: »Beg iz seraja«. Izven. Cene od 25 lir navzdol.

Nedelja, 24. januarja ob 16: »Traviata«. 100 predstava. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

ROKODELSKI ODER

Nedelja, 24. januarja ob 5 popoldne: »Vihar v kozarcu«.

Predprodaja vstopnic na dan predstave od 10-12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrarkova 12, I. nadst., desno.

nerstvu. Prevzel je vodstvo treningov slovaške državne reprezentance, ki bo 20. februarja nastopila v Berlinu proti nemškemu predstavnstvu. Maleček bo znal pokazati marsikaj, kar se je naučil v številnih mednarodnih srečanih.

Monakovo 99 je v waterpolo tekmi premagalo mestno predstavnstvo Inomosta z 9:1 (5:1). Monakovo je imelo ves čas igro trdno v rokah.

Druga letošnja mednarodno hokejska srečanja med Nemčijo in Slovaško bodo gledali 20. februarja v berlinski športni palači. Kot je znano, so pri prvem srečanju Nemci precej visoko zmagali.

Dunaj bo zastopal na celovških drsalnih tekmah v hitrostnem drsanju inž. Max Stiepl. Te tekme bodo od 22.-24. januarja. Razen tega bo v dunajskem predstavnstvu nastopalo še več dobrih moči. Tekme bodo napete in ostre.

Edgar Wallace:

Žabar s krinko

1.

Hiša v Maytreju

Slučaj je hotel istočasno dve pokvari na avtomobilu: pnevmatika je počila in hladilnik se je pregrel. In tretji slučaj je bil, da se je oboje dogodilo vprav v bližini hiše Maytree, na deželni cesti, ki pelje proti Horshamu. Ta hiša je bila že nekaj majhen letni dvorec, ki pa je bil večji kot navadni dvorci take vrste. Fasado je imel obloženo z lesom, streho pa pokrito s slamo. Rihard Gordon je obstal pred vrtnimi vratmi ter občudoval lepo zgradbo. Dvor je bil namreč sezidan v času, ko je vladala še kraljica Elizabeta.

Rihardovo zanimanje in občudovanje ni veljalo le starinskemu dvorcu. Čeprav je kot pravi ljubitelj cvetja imel rad cvetlice, vendar ga ni le vonj cvetlic na tem vrtu pritegnil k občudovanju. Niti občutek udobnosti in domačnosti, ki je prevladal ta kraj, niti lepa pot, obložena z lepimi rdečimi opkami, ki je peljala k dvoru, niti snežnobeke zavese, ki so krasile okna, niso bile vzrok njegovemu strmenju in občudovanju.

Pravi vzrok je bila deklica, ki je pritegnila nase njegovo pozornost. Se-

dela je v rdeče prevlečenem pletenem stolu sredi loga pod murvinim drevesom. Ljubko je sprostila svoje nežne, lepe nožice, knjigo je imela v rokah in veliko škaflo bombonov ob strani. Njeni lasje so bili barve zlata, in sicer zlata, ki je ohranilo še ves blešč in sijaj. Imela je čisto polt, in ko se je obrnila proti svojem občudovalcu, si lahko videl par sivih, vprašujočih oči. Bile so v resnici temnosive. Ko je došla zapazila, je hitro pritegnila nožice in vestala.

»Nerad vas motim,« se je opravičeval Dik (okrajšava za Rihard) in se odkril. »Oprostite, potrebujem vode za svoj avto, ki je silno žejen.«

»Če se potrudite za hišo, vam rade volje pokažem studenec,« mu je odgovorila.

Lepota njenega glasu ga je takoj prevzela. Govorila je v altu, kateremu lahko pridenemo vse prizvoke, ki vsebujejo toplino, mehko, blagovestnost in sladkobo glasu. Rihard ji je sledil; silno ga je zanimalo vedeti, kdo da je. V glasu je imela nekaj gospodovalnega. To je bil naglas odrasle mladenke, ki govori mladeniču iste starosti. Dik, ki je bil star 30 let (s svojim otroškim licem pa je bil vi-

deti le 18), je ta način govora že večkrat slišal in vedno ga je zabaval.

»Tukaj je vedro in tu studenec,« mu je rekla. »Rada bi vam poslala v pomoč kako služkinjo, pa je nimamo, nikoli je nismo imeli in je tudi ne bomo.«

»Na ta način je gotovo kakšna uboga mladenka prišla ob službo,« je rekel Dik, potem pa dostavil: »Tukaj se imenitno počutim in kraj mi sila ugaja.«

Dekle je molčalo, in ko ga je opazovala, ko je napolnjeval vedro, je nel občutek, ko da se sploh ne zmenja dosti zanj. »Nič na to,« je vendarle, ko je nesel polno vedro vode k avtu. Ogledala si je njegov veliki Rolls-Royce rumene barve in ga z radovednostjo občudovala.

»Ali se ne bojite sami voditi tako težko vozilo,« ga je vprašala. »Jaz bi se na smrt bal. Ta voz je izredno težak in krotiti ga, je gotovo muka.«

Dik se je zbral. »Strah? To je beseda, ki sem jo že v mladosti črtal iz svojega besednjaka.«

Za trenutek je ostrmela vsa prepadena, potem pa se je nasmešnila in dejala:

»Ali ste prišli od Welforda?« — Dik je prikimal.

»Potem pa ste gotovo srečali na cesti mojega očeta?«

»Srečal sem enega samega moža srednjih let, z mrkim pogledom, ki je nosil na ramah rjavo škaflo.«

»Kje ste ga srečali?« ga je z zanimanjem vprašala.

»Nekako dve miljii odtod, morda je bilo tudi bližje, in je dodal: »Upam, da nisem opisal vašega gospoda očeta,« je dejal negotovo.

»Jaz pa sem uverjena, da je to bil on,« je rekla ljubko. »Očca je namreč raziskovalec narave in jo fotografira. Filma ptičke in druge živali, seveda pa je amater.«

Dik je odnesel vedro za vodo tja, kjer ga je bil vzel ter se obotavljal pomikal proti izhodu. Iskal je novega razloga, da bi še ostal. Razgovor je prekinil prihod mladega, krepkega mladeniča, starega nekako 20 let, lepe zunanosti, ki se je naenkrat pojavil na vrtnih vratih.

»Halo, Ela, ali se je oče že vrnil?« je nanaglo vprašal ter zagledal tuja.

»Moj brat,« ga je predstavila deklica in Gordon Dik si je bil svest, da je k hitremu poznavstvu mnogo pripomoglo dejstvo, da se je zdel zelo mlad. Kajti biti smatran kot nepomemben mladič, ima tudi svoje prednosti. »Rekla sem mu, da takim mladeničem ne bi smeli dovoliti voziti tako težkih vozil,« je rekla Ela. »Ali se spominjate na tisti strašni trk na norhamskem križišču,« — Ray Bennet (Elin brat) se je nasmešnil. »To spada vse k vajini zaroti, samo da ne bi dobil motornega kolesa! Oče nam-

reč misli, da bom z njim koga do smrti povozil. Ela pa, da se bom tudi sam ponesrečil.«

V tem trenutku je zagledal Dik prihajati na vrt moža, ki ga je srečal na deželni cesti. Bil je visoke postave, gibkih udov, siv, suhega obraza ter je s svojimi globokimi očmi gledal nezaupljivo v tuja.

»Dobro dan,« je zjnil kratko. »Sie imeli nesrečo?«

»Ne, hvala. Potreboval sem le vodo in gospodična...«

»Bennet,« se je predstavil. »Ona vam je torej dala vodo? No, torej, dobro jutro. Odstopil je, da bi pustil Gordona pred sabo, toda Dik je odprl vrtna vrata ter čakal tako dolgo, da je lastnik dvora Maytreja lahko vstopil.«

»Moje ime je Gordon,« se je predstavil. »Zahvaljujem se vam iz vsega srca za vašo gostoljubnost.«

Stari mož je pokimal z glavo ter odšel v hišo, nesoč s seboj svoje težko breme. Dik pa se je obrnil k deklici, ves obupan, ker je čas slovesa že prišel in dejal:

»Motite se, če mislite, da je tako zelo težko krmiliti tako težko vozilo. Želite morda poizkusiti; ali morda vaš brat?« Dekle se je obotavljalo. Toda mlajši Bennet je dodal hitro:

»Jaz bi pa zelo rad enkrat poskusil krmiliti tako težko vozilo, kot je tole!«

Dr. Goebbels o pravični razdelitvi bremen v vojnem času

»Dovolite nam totalno vojno, da bomo lahko dosegli tudi totalno zmago«

Berlin, DNB. Pod naslovom »Totalna vojna« je nemški propagandni minister dr. Goebbels v uvodniku zadnje številke tiskovila »Das Reich« napisal med drugim, da morajo v sedanji vojni nositi težka bremena tisti, ki se bore v prvih bojnih vrstah, da pa na drugi strani neki del ljudi doma zelo malo stori za skupnost. Vprava to je tisto vprašanje, ki ga je treba danes rešiti — piše dr. Goebbels, potem pa nadaljuje:

»Ker ni mogoče zmanjšati bremen, ki jih nosijo vojniki v prednjih bojnih vrstah, je treba povečati bremena omenjenemu drugemu delu ljudi doma, da tako nekako izravnamo dolžnosti vseh v vojnem času. To je potrebno zato, ker stoji Nemčija danes pred neprimerno težimi nalogami, kakor pa je bila v prvem letu vojne. Mi se borimo na vzhodu proti sistemu, ki je totalnost vojne stopnjeval do barbarske grozotnosti. Naval boljševizma bomo enkrat za vselej strli le tedaj, če bomo povsem izrabili tudi svojo lastno moč. Ne moremo se upoštevati nobene posebne želje in zasebne koristi. Kakor smo prej dajali miru, kar je bilo njegovega, tako moramo danes dati vojni, kar je njegovega. Ne zahtevamo niti trohice takšnega, kar ne bi bilo nujno potrebno. Raje zahtevamo premalo kakor pa preveč. A kar zahtevamo tega se je treba tudi držati, in sicer vsakomur. Nihče ne more od vlade pričakovati, da se bo nanj in na njegovo osebo samoljubljive bolj ozirala, kakor pa bi se spodobilo.

Mi vemo, da se bodo londonski propagandisti

Ugledni italijanski častnik Ansaldo o ruskem »človeškem materialu«

Po pripovedovanju italijanskega častnika, ki se je vrnil iz Rusije

Največ zanesljivega brez dvoma vedo povedati o sedanjih bojih v Rusiji tisti častniki in vojniki, ki so se teh bojev sami udeleževali. In kadar se kdo vrne z ruskega bojišča, ga navadno kaj hitro stakne kak častnik, da bi zvedel kaj novega za svoj časopis. Tako je z nekim italijanskim častnikom, ki se je bil vrnil iz Rusije, govoril tudi izdajatelj italijanskega lista »Telegrafo«, častnik Ansaldo, in mu med drugim zastavil tudi naslednje vprašanje: »Kaj je v teku več mesecev trajajočih bojev v Rusiji na vas vzbudilo najgloblji vtis?« Častnik se je ob tem vprašanju najprej nekoliko zamislil, nato pa odgovoril:

V Rusiji me je najbolj osupnilo, kako Rusi znajo vse prenesti, vse potrpeti. Deloma se ta njihova sposobnost da razložiti z neko duševno brezčutnostjo, deloma z neko moralno apatijo. A kljub temu ta njihova sposobnost človeka nad vse preseneti!

Italijanski častnik, o katerem piše Ansaldo, da je izredno bistrega razuma in da stvari zna ostro opazovati in jih presojevati, je v pojasnitve svojih splošnih vtisov, ki jih je dobil v Rusiji, popisal celo vrsto posameznih primerov. Iz tega, kar mu je ta častnik pripovedoval, je častnik Ansaldo potegnul gotove zaključke, ki so za pojasnitev tako imenovane »ruske uganke« zelo dragoceni in zaslužijo, da jih ponatisnemo.

Iz vsega, kar slišimo iz Rusije — piše Ansaldo — prihajamo vedno bolj do prepričanja, da ruskega vojaka ni mogoče primerjati z vojakom omikanih narodov, v tem smislu namreč, da ga je treba prej imenovati »človeški material« kakor pa človeka. Povsod drugod, predvsem pa v Nemčiji, morajo v vojnem času upoštevati gotove osnovne

potrebe civilnega prebivalstva. Upoštevati morajo vedno tudi dejstvo, da so njihovi vojniki omikani ljudje in da imajo zato tudi potrebe omikanih ljudi. Sovjetski vojniki pa spričo dejstva, da ruske ljudske množice in ruski vojniki malo zahtevajo, na vse to ni treba ozirati. To se pravi, sovjetska vlada v kritičnih časih lahko ravna z njimi kot s »človeškim materialom«. To je po mnenju uglednega častnika Ansaldo pravilna razlaga vsega, kar se danes v Rusiji dogaja.

Sposobnosti ruskega »človeškega materiala« — piše dalje Ansaldo — da zna trpeti, pa še nikakor niso izčrpane, in to dejstvo je treba še tembolj upoštevati spričo dejstva, da je sovjetska vlada ta slabo hranjeni in slabo oblečeni »človeški material« zmožna še v vedno večji meri zalagati z orožjem. Razcapani, prestrašeni in za trpljenje brezbrizni ruski »človeški material« opravlja danes eno samo funkcijo — vodi in upravlja oklepna vozila. In ti ruski tanki v trumah po več tisoč vozijo proti obrambnim postojankam protiboljševiških čet, to se pravi, v boj proti omikani Evropi. V zgodovini človeštva najbrž še ni bilo nikdar tako orjaških in za bodočo usodo narodov tako odločilnih bojev, kakor se odigravajo zdaj po ruskih stopah.

Toda ne oziraje se na grozotnost in na zaporedne valove »človeškega materiala« ter tankov, ki jih Stalin meče iz daljnih ruskih dežel proti obrambnim postojankam protiboljševiških čet, končuje svoja izjavljanja Ansaldo, »je gotovo, da bo evropska sila konec koncev le zmagala nad tem azijskim navalom, ki ogroža omikane narode zahoda, nad tem, v jeklo oblečenim ruskim »človeškim materialom«.

ali pa jih z nekim posebnim sredstvom, ki je padlo Nemcem v roke v Marsa Matruhu, naredilo tako zelo neuporabne, da so bili Angličje prisiljeni, narediti na stolne novih vodnjakov. V mnogih primerih pa se je zgodilo, da voda iz novih vodnjakov ni bila uporabna niti kot pitna voda za ljudi in za živino, niti za hladnilnike pri motorjih ker je vsebovala preveč rudninskih snovi in je bila zato preveč kalna, ali pa je celo smrdela. Če so jo kljub temu hoteli uporabiti, so jo morali s posebnimi čistilnimi napravami najprej očistiti. Največje težave pa so v tem, da v deželi ni razpolago dovolj posode za vodo. Studenci, ki so jih navrtali na področju, kjer se odigravajo boji, ne zadostujejo, da bi angleške čete iz njih lahko dobile dovolj vode, tako da

Klešček išče zlato

Bronasti glas iz cerkvenega stolpa je pel večno luč. Razgrnil se je nad vas in polje, trkal na okna hiš in vabil z njiv pridne delavce. Puhteč vonj julijskega večera se je dvigal iz zemlje.

Klešček in njegov sin, študent Marko, sta pod gostimi obrabljenimi sedela pri mizi. Klešček je pod sukanih srajci na ožganih mišičastih rokah, študent Marko z ogrnjem sukničem.

»Ej, križ je križ v tej naši bajti! Delamo in delamo in nič nimamo. Še kpuha skoraj ne pridelamo toliko, kakor bi ga rabili. Zemlja se je razdala. Ne rodi več kakor prejšnje čase, ko še niti gnojiti in orati ni bilo treba, pa ti je prinašala obilen pridelek.«

»Vem, da je križ! Tudi pri nas v šolah ni vse z maslom namazano. Marsikako grenko je treba požreti, a pri vsem tem še lačen biti. Ni tako gladko, ne!« je študent Marko pripomnil.

»Praviš, da so že nekaj divjale take vojske po svetu,« je zasakal Klešček pogovor v drugo smer.

»Zel! Ze, oče! Tega je bilo že skoraj od samega stvarjenja sveta dovolj. Drug drugemu so trgali zemljo in hoteli vladati na njej, čeprav je je bilo še takrat več ko dovolj za vsakega. Ta človeška lastnost po grabljenju se vleče že skozi tisočletja. Le da je bila v tistih davnih časih bolj redka, a se je zdaj oprijela že skoraj slehernega zemljana.«

»Tako torej praviš! Ti boš že vedel, ki si knjige bral!«

»Bral! Ko bi vedeli, kak divjak vam je bil kralj Atila!« je dejal študent.

»Atila! Atila. Zdi se mi, da sem že nekoč slišal kaj o njem. Močno se mi dozeva.«

»Bil je kralj divjih Hunov, a sam najbolj divji in krvočen, ki si je upal pred sam Rim in ustrahoval, kogar koli je dobil med potjo. To vam je bil orjak in krvoločnež! Vse je dal pobiti, kar se mu je upiralo. Čez te naše kraje je divjal v zapadne dežele in tod nazaj so ga podili potem, ko je bil tepen v bitki na Francoskem.«

Oče je študenta z odprtimi usti poslušal, še trenil ni z očmi in nobena žilica na njegovem obrazu se ni zganila. Zrl mu je v lice, čeprav je mrak lezel na vas.

»So ga potem ukrotili, divjaka starega?« je pobaral nasledel.

»Seveda! Na begu je zbolel in celo umrl. Baje je umrl prav tu v naših krajih in so ga kar tu neke pokopali, ker ga ni bilo časa vleči nazaj v njegovo domovino. Za petami so jim namreč pritiskali že sovražniki. Slo je za to, da ga kolikor mogoče hitro skrijejo, kajti za nobeno ceno ne bi pustili, da bi prišel v roke sovražnikov. Le tega ne, rajši naj se zgodi, kar hoče!«

»Praviš, da so ga zakopali v teh naših krajih?« radovedno vprašuje Klešček. Vse bolj radovedni so njegovi pogledi in kar nekam bliže leze k študentu.

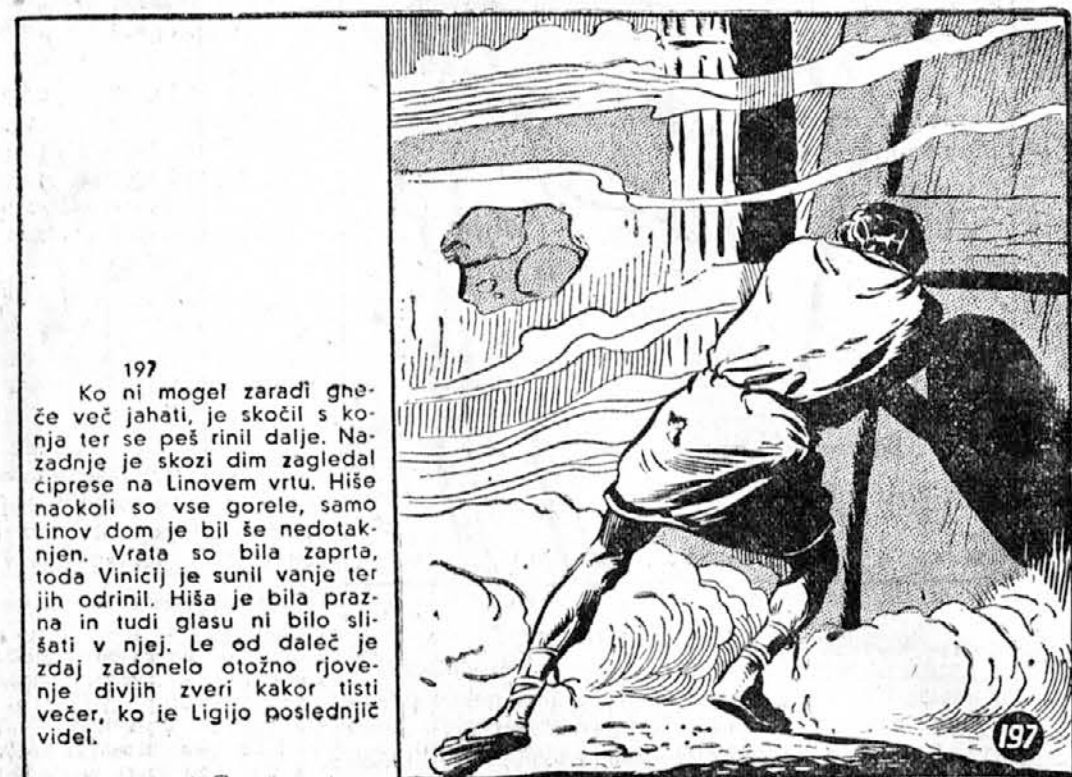
»Tako pravijo. Dali so ga pa v tri krste. Notranja je bila zlata; v tej je ležalo kraljevo truplo. To krsto so položili v srebrno in to spet v železno. Pokopavali so ga ponoči, ko ni nihče mogel videti kraja, ne obreda. Celu pogrebem, izmed njegovih najzvestejših izbranih, so posekali glave, da bi nikdar ne mogli nikomur črtniti niti besede o grobu njihovega velikega kralja!«

»Zakaj pa tako?«

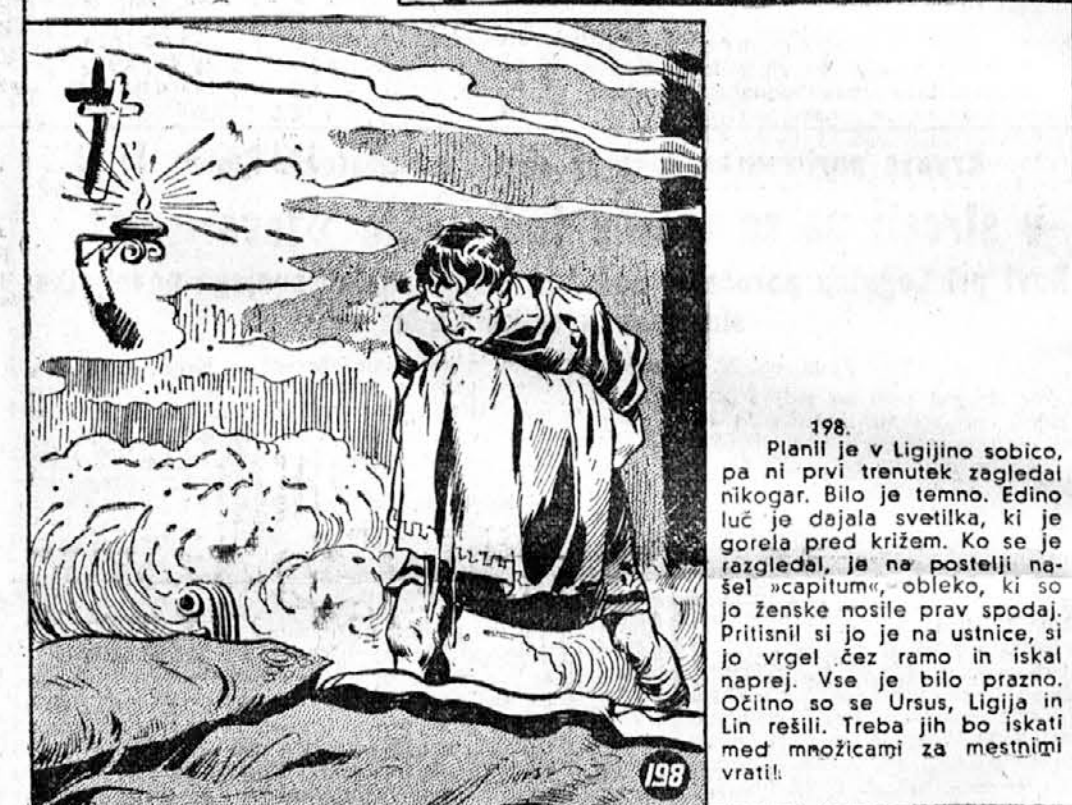
»No, da bi ga sovražniki ne odkrili ter odvele kot plen!«

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

197
Ko ni mogel zaradi ghe-
če več jahati, je skočil s ko-
nja ter se peš rinil dalje. Na-
zadnje je skozi dim zagledal
ciprese na Linovem vrtu. Hiše
naokoli so vse gorele, samo
Linov dom je bil še nedotak-
njen. Vrata so bila zaprta,
toda Vinicij je sunil vanje ter
jih odprl. Hiša je bila praz-
na in tudi glasu ni bilo sli-
šati v njej. Le od daleč je
zdaj zadonelo ožono rjove-
nje divjih zverí kakor tisti
večer, ko je ligijo poslednjíc
videl.

198.
Planil je v ligijino sobico,
pa ni prvi trenutek zagledal
nikogar. Bilo je temno. Edino
luč je dajala svetilka, ki je
gorela pred križem. Ko se je
razgledal, je na postelji na-
šel »capitum«, obleko, ki so
jo ženske nosile prav spodaj.
Pritisnil si jo je na ustnice, si
jo vrgel čez ramo in iskal
naprej. Vse je bilo prazno.
Očitno so se Ursus, Ligija in
Lin rešili. Treba jih bo iskati
med množicami za mestnimi
vratili.

morajo vodo voziti z avtomobilskimi cisternami iz zelo oddaljenih krajev. To je bil tudi eden g' njih vrokov, da je angleško-ameriško prodiranje zastalo.

EIAR - Radio Ljubljana

Sobota, 23. januarja. 7.30 Valčki, polke in mazurke — 8 Napoved časa. Poročila v italijanski. — 12 Plošče — 12.30 Poročila v slovenski. — 12.45 Pesmi in napevi — 13 Napoved časa. Poročila v italijanski. — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski. — 13.17 Moderne pesmi, vodi dirigent Zeme — 14 Poročila v italijanski. — 14.15 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec. Glasba za godalni orkester — 14.45 Pisana glasba — 15 Poročila v slovenski. — 17 Napoved časa. Poročila v italijanski. — 17.10 Pet minut gospoda X —

17.15 Klasični orkester, vodi dirigent Manno — 17.35 Koncert pianistke Branke Musolin — 17.55 Gospodinsko predavanje v slovenski. — 19.30 Poročila v slovenski. — 19.45 Lahka glasba — 20 Napoved časa. Poročila v italijanski. — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. — 20.30 Lirična prirediteljska družba EIAR: Orfejeva pravljica. Opera v enem dejanju. Spisal Alfredo Casella — 21.20 Predavanje v slovenski. — 21.30 Pesmi za vse okuse, vodi dirigent Segurini — 22.10 Koncert violinista Alberta Dermelja — pri klavirju Marijan Lipovšek — 22.45 Poročila v italijanski.

Suhe gobe in sveže pomaranče prodaja Gospodarska zveza v svojem skladišču na Bleiweisovi cesti št. 29.

Seno kupuje Gospodarska zveza, Ljubljana, Bleiweisova cesta št. 29.